

liggen de duinen aan je voeten en zie je de trekkende landvogels voorbij de skyline van Den Haag vliegen. Een ideale plek dus.

Op 9 oktober 2016 zijn we met 7 personen weer naar de Vulkaan geweest. De wind was prima, noordoost. Daardoor worden de landvogels richting de kust gestuwd, zodat ze goed te zien zijn.

Op de Vulkaan staan uiteraard de vaste, zeer ervaren tellers en het was direct duidelijk: hier konden we nog heel veel leren. Tijdens de zeetrekellingen zien we de vogels alleen vliegen en doen we dus niets met de vogelgeluiden. Ook zijn de meeste zeevogels wat groter. Bij het vogelen vanaf de Vulkaan is het essentieel dat je de trekroepjes van de zangvogels kent. Veelal hoor je de vogels voordat je ze ziet en soms zie je ze helemaal niet. Onze kennis van die roepjes was duidelijk niet voldoende om de overvliegende vogels te determineren en we waren dus aangewezen op de meldingen van de tellers van de Vulkaan.

Mede dankzij hun signaleringen waren we getuige van onder andere langtrekkende grote piepers, baardmannetjes, een velduil, boom- en veldleeuweriken, kruisbekken en ijsgorzen.

Lichtelijk gefrustreerd doordat onze tekortkomingen in het herkennen van de trekgeluiden pijnlijk werden blootgelegd, keerden we huiswaarts. De Vulkaan is een plek waar ze ons zeker nog eens gaan terugzien....

Verslag Excursie-estafette 20 augustus 2016 door Hans op den Dries

Het was voor de KNNV een mazzeltje. Eerder die week zag het er nog naar uit dat we niet aan regen zouden ontkomen, maar toen de dag was aangebroken, was er "geen wolkje aan de lucht". Vrijdag had het nog flink geregend en de dag na de excursie ook. Die laatste regen begon al wel tijdens de nachtvlienderexcursie en dat maakte het resultaat van deze laatste excursie, die al niet geweldig leek te worden, nog minder. De temperatuur, tussen de 16 en 20 °C, was voortreffelijk. Er was veel zon en een lichte wind, die in de avond iets opliep naar kracht 4.

De belangstelling was geweldig en goed verdeeld over de verschillende onderdelen. De laagst bezochte excursie was de vogelexcursie (twaalf personen waarvan twee gasten) en het drukst bezocht was de vlinder- en libellenexcursie (25 personen waarvan twaalf gasten). Over de hele dag hebben 125 personen de excursie-estafette bezocht, waarvan 45 gasten. Uiteraard zijn onder dit aantal deelnemers mensen die aan meerdere excursie hebben deelgenomen, waardoor het werkelijke aantal deelnemers lager lag. Door Marianne op den Dries waren er nog enkele heerlijke versnaperingen gemaakt in de vorm van taarten. Deze taarten gingen er in als zoete koek.

De eerste excursie (06.00-08.00 uur) was als altijd gericht op de vogels. We zijn naar de Strypse Wetering gereden. Het water stond hoog, waardoor we besloten op een andere locatie te gaan staan. Het westelijke deel wordt van het oostelijk deel gescheiden door een wandelpad. Vanaf hier hadden we een geweldig zicht op de verst weggelegen plas van dit gebied. Tom van Wanum en Hans op den Dries leidden de tocht. Net als vorig jaar vlogen er weer een aantal gele kwikstaarten rond, zat er nog heel voorzichtig een rietzanger te zingen en een aantal van de te verwachten steltlopers scharrelde op de slikranden naar voedsel. De meest opzienbarende vogels waren wel de steltkluten (één ouder met onvolwassen vogel), meerdere watersnippen en vier kemphanen. Een groenpootruiter en witgat lieten luid van zich horen, terwijl iemand zomertaling riep. Deze was met zijn ruikleed wat lastiger te ontdekken. Twee reuzensters waren de meest zeldzame waarneming. Ze vielen op door het bedelende, onvolwassen exemplaar. Ook de bonte strandloper was als eenling een leuke ontdekking en uiteindelijk viel er ook nog eens een groep goudplevieren (±500) in. Al met al hebben we door de telescopen en de vele verrekijkers in anderhalf uur 48 vogelsoorten gespot. Dat is behoorlijk veel voor zo'n klein gebiedje.

Na een korte pauze werd de tweede excursie (8.15-10.00 uur) gelopen. Er waren veertien mensen waaronder twee gasten aanwezig. Er werd een reeks muivriendelijke muizenval- len (± 60) nagelopen, onder leiding van Jan Alewijn Dijkhuizen. Het resultaat viel een beetje tegen, slechts 18 valletjes waren bezet. De soorten waren: bosmuis (13) en huisspitsmuis (5). Jan Alewijn liet een aantal muizen zien en vertelde daar een interessant verhaal bij. Zo heb- ben de bosmuizen een bijnaam: springer. Dat was dan ook duidelijk te zien. Een wat groter exemplaar bleek in staat om zomaar even uit de zak te springen en dat vanuit stilstand! Er is voornamelijk gesproken over het onderzoek dat wordt uitgevoerd in de Duinen van Voorne en de kwetsbaarheid van de muizen. Aaien lijkt leuk, maar levert ongemerkt meer stress op dan men zou denken. Daarom worden de muizen ook niet onnodig lang vastgehouden en al helemaal niet van hand op hand doorgegeven. De uitleg over de soorten was geweldig en voor velen een ware openbaring, vooral de uitleg over de geslachtsbepaling, over het wel of niet zwanger zijn, sprak mensen erg aan.

De derde excursie ging er gelijk achteraan (10.00-12.00 uur). Erik Ketting nam deze excursie voor zijn rekening en werd ondersteund door Piet Mout. De twintig aanwezigen, waaronder vijf gasten, werden rondgeleid door de Duinen van Voorne. Er waren niet veel planten meer in bloei, maar toch wist Erik er nog een aantal aan te wijzen. Er werd bij de verschillende planten uitleg gegeven over het voorkomen, de giftigheid een eventueel medicinale werking, of een mooi verhaal vanuit de geschiedenis. Tijdens de wandeling heb ik een aantal namen genoteerd, zoals: dodemansvingers, éénbloemig parelgras, akkerkool, stinkend nieskruid, rode ogentroost, egelboterbloem, groot heksenkruid, duizendguldenkruid en ga zo maar door. Eigenlijk allemaal prachtige namen met vaak een eigen verhaal. Natuurlijk kon niet alles wor- den opgenoemd, laat staan van elke plant een mooi verhaal verteld worden, maar de nieuws- gierigheid is wel aanwezig om van elke plant te vragen waarom die specifieke plant dan zo genoemd is. Dat staat van veel planten ook wel beschreven in diverse boeken. Het is wel duidelijk geworden dat de flora in de Duinen van Voorne ongelofelijk weelderig is.



Door omstandigheden is de paddenstoelenexcursie niet doorgegaan, toch hebben wij daar wel naar gezocht, maar dat viel een beetje tegen. Twee soorten wil ik wel even noemen, dat zijn de groene knolamaniet en de grote parasolzwam.

Na de middagpauze zijn we verder gegaan met de vierde excursie, de vlinders en libellen (13.00-15.00 uur). Op deze gedeelde excursie waren veel mensen afgekomen. Ria Mellegers en Jan Blasmaan verdeelden de aandacht op de juiste manier, zodat zij beiden hun kennis konden overbrengen. Er is een behoorlijke lijst aan waarnemingen ontstaan. Zo zijn er dertien vlindersoorten, waaronder enkele nachtvlinders en tien libellensoorten aangetroffen. Vlindersoorten waren onder andere oranje, bont, en bruin zandoogje, atalanta, kleine vos, hooibeestje, klein geaderd witje, kleine vos, gehakkelde aurelia en de waterlelievlinder. Daarnaast de nachtvlinders als stro-uiltje, grasmot en een gamma-uiltje. Sommigen zijn gemakkelijk te herkennen, anderen weer zeer moeilijk. Dan moet er bijvoorbeeld naar één of twee witte stippen in het zwarte vlakje aan de onderzijde van de vleugel gekeken worden, dan weer moet er naar een patroon op de ondervleugel en de intensiteit van de kleur gekeken worden. En zo zijn er nog meer details die er toe doen.

De libellen zijn zeker zo moeilijk om op naam te brengen als de vlinders. Dankzij de goede uitleg van beide excursieleiders werd een en ander duidelijk voor de deelnemers. De libellen die deze dag zijn waargenomen waren zeer de moeite waard. Wat te denken van watersnuffel, kleine roodooijuffer, lantaarntje, bloedrode heidelibel, bruine heidelibel, blauwe glazenmaker, paardenbijter, grote keizerlibel, houtpantserjuffer en als laatste, maar zeker niet de minste, de bruine winterjuffer. Deze laatste was herkenbaar aan de bruine lengtestreep op zijn borststuk. Totaal zijn er tien soorten libellen/juffers waargenomen, terwijl er acht soorten vlinders en vier soorten nachtvlinders gezien zijn.

Als vijfde excursie waren de waterbeestjes (15.00-16.30 uur) gepland. Ook hier dus een goede bezetting (veertien personen waarvan zes gasten) en vreemd genoeg geen kinderen. Juist voor die groep is deze excursie extra leuk. Natuurlijk heeft dit geen invloed gehad op de vondsten. Tanja en Wim hebben ons vele soorten waterdierpjes laten zien en leren kennen. We hebben daarvoor twee vijvers bezocht, namelijk het Pitje van Jan van Louis en de Spartelvijver. Er werden leuke en interessante soorten naar boven gehaald, zoals zowel een volwassen exemplaar, als een larve van de geelgerande waterkever. Vooral de onderzijde van de kever zag er monsterlijk uit. Verder nog twee bloedzuigers, enkele roofkevers, haftenlarven, een waterspin en heel veel watervlooiën, larven van een keizerlibel en van glassnijders en tot slot veel pool- en posthoornslakken. Boven de Spartelvijver diende zich ook nog een verrassende gast aan: de visarend.

Na het avondeten was het tijd voor de laatste drie excursies.

De zesde excursie was een soort herhaling van de tweede, namelijk de muizen (18.30-20.15 uur). De zelfde wandeling van de afgelopen ochtend werd nogmaals gelopen. Aanwezig waren veertien personen inclusief drie gasten. Jammer genoeg was de vangst een stuk minder. We hebben slechts een muis mogen aanschouwen, te weten een huisspitsmuis. Natuurlijk erg leuk, maar we gingen voor meer. De rest van de tijd hebben we bij de vogeluitkijk 'De Bonte Piet' doorgebracht. We konden daardoor nog even een paar leuke vogelsoorten bijschrijven. Wat te denken van ijsvogel, kleine zilverreiger en waterral?

Als zevende excursie stond de vlermuizenexcursie (20.30-22.15uur) op het programma. Ook deze werd door Jan Alewijn Dijkhuizen geleid. Hij leidde zijn excursie in met een geweldige power point-lezing. Deze gaf al een heel verhelderend beeld van deze geheimzinnige zoogdierpjes. Er waren zestien personen (waaronder acht gasten) aanwezig. Er werd gebruik gemaakt van een batdetector. Een apparaat dat het geluid van de vlermuizen omzet naar een voor de mens hoorbaar geluid. Deze geluiden hebben een dusdanig hoge frequentie, dat

mensen deze niet kunnen horen. Zoals verwacht hebben we de dwergvleermuis en de water-vleermuis gezien en gehoord. Jan Alewijn heeft een mooie uitleg gegeven over het leven van de wonderlijke vleermuis.

Als achtste en laatste excursie was Peter Rooij aan de beurt met nachtvlinders (22.15-02.00 uur). Een grote groep mensen (twintig personen, waaronder vijf gasten) werden door Peter Rooij en Karel Rijdsdijk gewezen op allerlei soorten kleine insecten op het witte doek. Namen als dromedaris en peper- en zoutvlinder klonken vreemd in de oren, soorten als hoornaar en kleine beervlinder hoorden wat vertrouwder aan. Ik heb van Peter nog een aantal leuke soorten doorgekregen, te weten: gele duinrietboorder, kleine groenuil, witstipgrasuil, groene en de donkergroene korstmosuil en een sikkelsprinkhaan. Op het smeer dat op de bomen was aangebracht hebben ze nog een pyramidevlinder, een struik- en een boomsprinkhaan waargenomen. Peter liet ook nog even weten dat net als vorig jaar ook dit jaar de kolibrievlinder weer aanwezig was. Hoewel het weer niet geweldig was, waardoor de vangst misschien een beetje tegenviel, kunnen we toch spreken van een mooie afsluitende excursie.

We kunnen weer terug kijken op een zeer geslaagde dag en hopen dat dit ook volgend jaar een opvolging zal krijgen. Iedereen bedankt voor de deelname en leiding.

Verslag trekvogelexcursie naar Westkapelle door Tom van Wanum

Het was een prima dag met mooi weer, veel vogels en een leuke groep.

De dagen voor de excursie waaide de wind al enige tijd uit het noordoosten, waardoor de kans op trekvogels over het land toeneemt. Ook die zondag in Westkapelle was dat zo. Het begon al op de Zeedijk, waar we zijn begonnen met het zoeken naar langstrekken zeevogels. Die oogst viel wat tegen, maar voor die trek hebben we vooral noordwesten wind nodig. Ondanks de verkeerde wind werd er een flink aantal dichtbij vliegende jan van genten, grote sterns en een paar duikers gezien. Ook een boven de zee vliegende velduil vroeg om aandacht.

Spectaculair was het juveniele smelleken die achter de zangvogels aan zat en zich vervolgens lang, zittend op de dijk liet bekijken. Grote groepen spreeuwen trokken over en vele vinken. Tussendoor was ook regelmatig de trekroep van de veldleeuweriken te horen.

Op de dijk nog een geringde scholekster waarbij we bij het aflezen waarschijnlijk een fout hebben gemaakt, want we kunnen geen gegevens van deze vogel terugvinden. Na verloop van tijd hebben we ons rondje langs de Westkapelse Kreek en het puinpad langs de duinen gelopen. In de kreek kuffeend, een aantal dodaarzen en geoorde fuutjes. Aan het einde van de kreek was daar ook de ijsvogel. Lopend over het puinpad was er een constante stroom van trekvogels, waarbij vinken de hoofdmoot vormden. Daar tussendoor zanglijsters, koperwieken en veldleeuweriken.

Tot slot naar de standplaats in Het Vroon. Daar viel het wat betreft de steltlopers wat tegen. Eén kemphaan en één bonte strandloper en verder een flink aantal eenden, ganzen en meeuwen.

Daar ook een geringde kleine mantelmeeuw, waarvan de uitkomst was dat de vogel geringd zou zijn in Malaga (Spanje), maar daar wordt gezegd dat het een Engelse vogel is. Dus die zoektocht loopt nog.



Smelleken

Al met al dus een prima dag en volgend jaar gaan we zeker weer.